

[AM2022.08.26H]

Højesterets KENDELSE - 26. august 2022 - 18/2021 og 41/2021

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling og Søren Højgaard Mørup.

Anklagemyndigheden mod S , (advokat Helle Vibeke Poulsen, beskikket)

I sag 18/2021 er i tidligere instanser afsagt kendelse af Københavns Byret den 22. december 2020 (SS 2-32143/2020) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 30. december 2020 (S-354020). I sag 41/2021 er i tidligere instanser afsagt kendelse af Københavns Byret den 19. februar 2021 (SS 2-32143/2020) og af Østre Landsrets 11. afdeling den 4. marts 2021 (S-469-21).

Påstande

S har nedlagt påstand om, at han burde have været løsladt.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelser om fortsat varetægtsfængsling in absentia af S .

Sagsfremstilling

Forløbet frem til landsrettens kendelse af 30. december 2020 (Højesterets sag 18/2021)

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) indledte i 2016 efterforskning i en sag vedrørende overtrædelse af ophavsretsloven under særligt skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 299 b, idet SØIK havde modtaget en anmeldelse fra X1 om, at fildelingstjenesten X2 blev benyttet til deling af film og tvserier uden samtykke fra rettighedshaverne.

Efterforskningen førte til identifikation af S som en person, der havde en betydelig rolle i driften af X2 .

Ved Københavns Byrets kendelse af 20. august 2019 blev S varetægtsfængslet in absentia, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, med henblik på international efterlysning. Han blev efterfølgende efterlyst via bl.a. Interpol.

Den 5. oktober 2020 blev S anholdt i Marokko og varetægtsfængslet, og den 6. oktober 2020 modtog SØIK underretning herom.

Den 9. oktober 2020 underrettede S's advokat, advokat Helle Vibeke Poulsen, Udenrigsministeriet om, at S kort tid inden anholdelsen havde haft en hjerneblødning og havde været indlagt på et hospital i ... i Marokko, og at han var i kontakt med en læge i fængslet i Marokko.

Samme dag besøgte en repræsentant fra den danske ambassade i Rabat S i fængslet i By1 . Fængslets direktør oplyste ved besøget bl.a., at man var opmærksom på S's helbredstilstand, at han blev tilset af fængslets læge, samt at han modtog den nødvendige behandling. Det blev under besøget endvidere oplyst, at S alene havde tilladelse til at kontakte sin advokat, sin mor og ambassaden via telefon.

Den 12. oktober 2020 begærede de danske myndigheder S udleveret til retsforfølgning i Danmark.

Den 20. oktober 2020 oplyste advokat Helle Vibeke Poulsen over for SØIK, at S ønskede at komme frivilligt hjem til Danmark så hurtigt som muligt, og at han gerne ville medvirke til sagens oplysning og i det hele taget samarbejde med dansk politi, når han var hjemme i Danmark igen. Herudover oplyste advokaten bl.a., at S havde alvorlige helbredsproblemer på grund af to på hinanden følgende hjerneblødninger i efteråret 2020. Den seneste hjerneblødning var tilstødt under fængslingen i Marokko.

Den 28. oktober 2020 videresendte Rigsadvokaten disse oplysninger om S's helbred til Udenrigsministeriet med henblik på, at oplysningerne blev videreformidlet til de marokkanske myndigheder.

Ved brev af 3. november 2020 anmodede Rigsadvokaten de marokkanske myndigheder om, at sagen blev hastebehandlet under henvisning til oplysningerne fra advokaten om S's helbredsforhold.

Den 10. november 2020 blev de originale dokumenter vedrørende udleveringsbegæringen videresendt fra ambassaden til de marokkanske myndigheder.

Den 26. november 2020 meddelte de marokkanske myndigheder, at en marokkansk retsinstans havde truffet afgørelse den 11. november 2020 om at attestere, at S frivilligt havde indvilget i at blive udleveret, og at den administrative fase ville blive indledt. Det fremgår af sagen, at denne proces efter ambassadens erfaring kunne tage ca. 6-18 måneder, og at sagsbehandlingstiden kunne blive påvirket af covid-19-pandemien.

Den 4. december 2020 besøgte ambassaden i Rabat igen S i fængslet. S oplyste i den forbindelse, at han fortsat blev tilset af sundhedspersonale, at han modtog medicin til regulering af blodtrykket, og at han for ca. en måned siden var blevet transporteret til en klinik uden for fængslet, hvor de målte hans blodtryk, men ikke scannede hans hoved. Under ambassadens samtale med fængselsdirektøren tilkendegav direktøren, at han ville følge op ved at tale med fængslets læge.

Den 8. december 2020 afsagde Københavns Byret kendelse om, at betingelserne for at beslaglægge computere, mobiltelefoner mv. hos S var opfyldt efter dansk ret, således at kendelsen kunne danne grundlag for en anmodning til de marokkanske myndigheder om international retshjælp.

Den 10. december 2020 meddelte SØIK X1 , at efterforskningen mod 13 brugere af fildelingstjenesten X2 blev standset, idet det efter SØIK's vurdering var behæftet med stor usikkerhed, om der i de enkelte sager ville være tilstrækkelige beviser til en domfældelse, og idet yderligere efterforskning ville kræve meget omkostningstunge efterforskningskridt, der ikke nødvendigvis ville sikre tilstrækkelige beviser til en domfældelse.

Den 17. december 2020 modtog ambassaden journaloplysninger om S fra de marokkanske myndigheder, hvoraf det fremgik bl.a., at S havde modtaget otte konsultationer hos en læge i fængslet, at han havde haft en enkelt konsultation på hospitalet i ... , og at en blodprøve den 22. oktober 2020 viste dyslipidæmi i lettere grad. Herudover var S's tilstand generelt god, og han var i behandling. Der var endvidere planlagt konsultation hos en kardiolog.

Ved Københavns Byrets kendelse af 22. december 2020 blev S løsladt, idet retten fandt, at fortsat varetægtsfængsling in absentia ville være i strid med proportionalitetskravet i retsplejeloven § 762, stk. 3. Af kendelsen fremgår bl.a.:

"Sigtede blev varetægtsfængslet in absentia den 20. august 2019 efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3.

Der er ikke i forbindelse med nærværende retsmøde redegjort nærmere for eller protesteret mod fængslingsgrundlaget. Der er endvidere ikke oplyst nærmere om efterforskningen.

Sigtede blev anholdt den 5. oktober 2020 i Marokko og fængslet i anledning af nærværende sag.

Sigtede er begæret udleveret til Danmark og samtykker til udleveringen.

Udenrigsministeriet har oplyst, at processen baseret fra tre tidlige udleveringssager kan tage fra 6-18 måneder.

Retten finder, at der kan ske en prøvelse af proportionaliteten, uanset at sigtede afventer en afgørelse om udlevering til Danmark.

Efter de foreliggende oplysninger om sigtelsens karakter, berømmelsen af sagen, den forventede straf og det oplyste om den forventede udleveringsproces fra Marokko, finder retten, at en fortsat frihedsberøvelse særligt under hensyn til det oplyste om sigtedes helbredsmæssige forhold, og at den aktuelle fængsling finder sted i Marokko, vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af anholdtes forhold, sagens betydning og den retsfølge, der kan forventes. Retten har herved også tillagt det betydning, at sigtede er ustraffet. Betingelserne for varetægtsfængsling er derfor ikke længere opfyldt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3."

SØIK kærede byrettens kendelse til Østre Landsret med påstand om fortsat varetægtsfængsling in absentia på det hidtidige grundlag. Byretten tillagde i den forbindelse kæremålet opsættende virkning. S's forsvarer påstod byrettens kendelse stadfæstet.

Ved kendelse af 30. december 2020 ændrede Østre Landsret byrettens kendelse således, at varetægtsfængslingen in absentia blev opretholdt. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

”Efter de foreliggende oplysninger, herunder om sagens karakter og omfang, den fortsatte efterforskning og S's bopælsforhold, finder landsretten, at betingelserne for varetægtsfængsling in absentia i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, fortsat er opfyldt.

Når endvidere henses til, at S alene har været varetægtsfængslet i Marokko siden den 5. oktober 2020, finder landsretten, at proportionalitetshensynene i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke på nuværende tidspunkt er til hinder for fortsat varetægtsfængsling in absentia. Oplysningerne om hans helbredsforhold kan heller ikke føre til et andet resultat.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand til følge.”

Forløbet frem til landsrettens kendelse af 4. marts 2021 (Højesterets sag 41/2021)

Det fremgår af sagen, at ambassaden den 5. januar 2021 havde været i kontakt med fængslet, der havde oplyst, at S havde det godt.

Den 12. januar 2021 aflagde ambassaden S et nyt besøg. Under besøget havde ambassaden samtaler med S og fængselsdirektøren. Under samtalen med direktøren deltog fængslets læge via en telefonforbindelse. Ifølge ambassaden virkede S fattet og klar i sin kommunikation. Han oplyste til ambassaden, at hans helbred generelt ikke var godt. Han havde konstant hovedpine og ringen for ørene og havde i 2-3 tilfælde oplevet smerter i øjnene. Hans blodtryk svingede, men var generelt for højt. Han tog fire slags medicin hver dag. Han oplyste også, at han blev tilset af en læge og to sygeplejersker, som målte hans blodtryk flere gange ugentligt. Han modtog ikke anden behandling. Han oplyste endvidere, at fængslet planlagde en kardiologisk undersøgelse uden for fængslet i den nærmeste fremtid. Han oplyste, at fængslets læge havde anmodet om at få udleveret dokumentation for hans sygdomshistorik, herunder for behandlingen af hans hjerneblødning på et hospital i Agadir, men at han ikke kunne fremskaffe dokumentation. Han havde ikke fået foretaget en CT-scanning, men havde gennemgået en kardiologisk undersøgelse i Der forelå ifølge S ingen journal herpå. Fængslets læge oplyste under besøget bl.a., at der var planlagt kardiologisk undersøgelse i Rabat i første halvdel af marts. I mellemtiden ville S fortsat modtage medicin for at dæmpe hovedpinen og kontrollere blodtrykket.

Den 28. januar 2021 besøgte ambassaden igen S . Ifølge ambassaden virkede S fortsat fattet, men mere modløs end ved seneste besøg.

S oplyste, at han fortsat havde ringen for ørene og hovedpine af varierende intensitet, og at hans blodtryk stadig var for højt. Han tog fortsat tre slags medicin dagligt og derudover ibuprofen efter behov. Han oplyste, at han den 20. januar 2021 var blevet bragt til et hospital i ... , hvor han blev undersøgt af en kardiolog. Lægen konkluderede på baggrund af undersøgelserne, at han ikke fejlede noget. Modsat hvad S havde oplyst ved ambassadens seneste besøg, oplyste han denne gang, at han havde fået foretaget en CT-scanning i ... i forbindelse med det beskrevne tilfælde af hjerneblødning kort tid inden anholdelsen, men at han ikke var i besiddelse af en journal eller anden dokumentation for scanningen. Under mødet med fængselsdirektøren blev ambassaden informeret om, at S var blevet undersøgt af en kardiolog, der havde lavet en EKG-undersøgelse og målt hans blodtryk. Fængselsdirektøren oplyste, at fængslets læge overvejede en konsultation hos en neurolog uden for fængslet. Ifølge lægen forudsatte en CT-scanning en henvisning fra en neurolog.

Den 2. februar 2021 skrev S's advokat til bl.a. SØIK, Rigsadvokaten og Udenrigsministeriet, at S var blevet overflyttet til en almindelig afdeling, at han var løbet tør for sin medicin, at fængslet ignorerede hans anmodninger om at tale med en læge eller at få ny medicin, og at han frygtede for sit liv.

Den 4. februar 2021 aflagde ambassaden på ny S et besøg i fængslet. Han fremstod modløs og opgivende. Han oplyste, at han to dage forinden var blevet flyttet fra sin enecelle til en celle med syv andre indsatte. Han oplyste bl.a., at han i to dage ikke havde modtaget sin sædvanlige medicin, og at fængslet havde sagt, at det skyldtes, at de ikke havde modtaget de rette doser. S havde senere modtaget medicin igen, men var nu selv stoppet med at tage den. Under samtalen med fængselsdirektøren gav ambassaden udtryk for stærk bekymring over S's tilstand. Fængselsdirektøren oplyste, at beslutningen om at flytte S fra skadestueafdelingen til den almindelige afdeling var truffet af lægen, der ikke så lægefaglige grunde til, at S skulle blive på skadestueafdelingen. Ambassaden stillede spørgsmål ved beslutningen og gjorde direktøren opmærksom på, at S ikke havde modtaget medicin i to dage, og at han led af selvmordstanker. Direktøren lovede, at han ville være ekstra opmærksom på S's mentale og helbreds-mæssige situation, at der kunne igangsættes overvågning i anledning af hans selvmordstanker, og at han selv ville se til S umiddelbart efter ambassadens besøg. Han oplyste, at man fortsat planlagde en konsultation hos en neurolog. Ambassaden rettede den følgende dag henvendelse til de centrale fængselsmyndigheder i Marokko og udtrykte bekymring over S's tilstand.

Den 11. februar 2021 orienterede Udenrigsministeriet anklagemyndigheden om, at de marokkanske myndigheder ved verbalnote af 9. februar 2021 havde oplyst, at ransagning af S's bopæl og beslaglæggelse af hans computer mv. var planlagt til den 17. februar 2021.

Den 18. februar 2021 besøgte ambassaden igen S i fængslet. Ifølge ambassaden fremstod S i bedre forfatning end ved det seneste besøg den 4. februar 2021. Han virkede mere fattet, udtryksfuld og klar i sin kommunikation og var generelt i bedre humør. Han oplyste bl.a., at han igen var begyndt at tage sin medicin. Han havde stadig hovedpine. Han var siden sidste besøg blevet tilset én gang af fængslets læge, der havde målt hans blodtryk, som ifølge S stadig var for højt. Han befandt sig fortsat i cellen med syv andre indsatte. Ambassaden meddelte S, at ambassaden havde modtaget journalmateriale fra tidligere lægeundersøgelser i ... i 2020 og fra Danmark i 2011, og at ambassaden ville viderebringe dette til fængslets læge. S oplyste, at han havde et udestående med de marokkanske myndigheder i form af en bødestraf

for "visum overstay". Ambassaden spurgte fængslets vicedirektør om tidshorizonten for den planlagte konsultation hos en neurolog. Vicedirektøren lovede at undersøge spørgsmålet.

Ved kendelse af 19. februar 2021 bestemte Københavns Byret, at S skulle forblive varetægtsfængslet in absentia. Af kendelsen fremgår bl.a.:

"Grundlaget for Østre Landsret kendelse af 30. december 2020 er fortsat til stede, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3.

Henset til varigheden af S's frihedsberøvelse i Marokko finder retten, at proportionalitetshensynene i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke på nuværende tidspunkt er til hinder for fortsat varetægtsfængsling in absentia. Oplysningerne om S's helbredsforhold kan ikke føre til et andet resultat."

Den 3. marts 2021 orienterede Udenrigsministeriet anklagemyndigheden om, at den administrative fase var afsluttet. Udenrigsministeriet erindrede desuden om, at S havde en udestående visumsag hos de marokkanske myndigheder, og at udleveringen ikke kunne ske, før denne var afsluttet.

Forsvareren kærede byrettens kendelse til Østre Landsret, der ved kendelse af 4. marts 2021 stadfæstede byrettens kendelse. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

"Af de grunde, der er anført af byretten, og da det, der er anført for landsretten, ikke findes at kunne føre til et andet resultat, tiltræder landsretten, at betingelserne for varetægtsfængsling in absentia i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, fortsat er opfyldt.

Når endvidere henses til, at S alene har været varetægtsfængslet i Marokko siden den 5. oktober 2020, finder landsretten, at proportionalitetshensynene i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke på nuværende tidspunkt er til hinder for fortsat varetægtsfængsling in absentia. Landsretten har herved tillige lagt vægt på de seneste oplysninger om, at S har fået oplyst, at hans udlevering til Danmark kan forventes gennemført inden for den nærmeste fremtid, jf. herved anklagemyndighedens mail af 3. marts 2021. Oplysningerne om hans helbredsforhold kan under de foreliggende omstændigheder heller ikke føre til et andet resultat.

Der er ikke grundlag for at fastslå, at sagen ikke fremmes med den fornødne hurtighed. Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand til følge.

thi bestemmes:

Byrettens kendelse stadfæstes."

Det efterfølgende forløb

Den 17. marts 2021 blev S udleveret til Danmark og anholdt ved sin ankomst.

Ved Københavns Byrets dom af 27. april 2021 blev S under en tilståelsessag idømt fængsel i 1 år for overtrædelse af straffelovens § 299 b, nr. 1, hvoraf 9 måneder blev gjort betinget med vilkår om bl.a. 150 timers samfundstjeneste.

Anbringender

S har anført navnlig, at der på tidspunktet for Østre Landsrets kendelse af 30. december 2020 ikke længere var et fængslingsgrundlag efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3. Opretholdelsen af varetægtsfængslingen var endvidere i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

S's adfærd og positive indstilling til samarbejde med de danske myndigheder sammenholdt med hans alvorlige helbredsmæssige situation, der fordrede, at han kom til Danmark med henblik på lægebehandling hurtigst muligt, gjorde, at der ikke forelå nogen reel risiko for, at han ville forsøge af unddrage sig strafforfølgning ved løsladelse. Der var således ikke noget i sagen, der understøttede anklagemyndighedens antagelse om, at S ikke frivilligt ville rejse til Danmark, hvis han var blevet løsladt, og betingelserne for fængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, var derved ikke opfyldt.

Under fængslingen i Marokko var S ikke underlagt brev- og besøgskontrol. Der var allerede derfor ikke grundlag for at antage, at han på fri fod ville kunne vanskeliggøre efterforskningen yderligere, end han allerede måtte have haft mulighed for tidligere under fængslingen, eller som han fortsat ville kunne have mulighed for under fortsat varetægtsfængsling i Marokko.

Derudover foretog landsretten ikke ved kendelsen af 30. december 2020 en nærmere prøvelse af anklagemyndighedens udestående efterforskningsskridt, herunder om bistand til ransagning af S's bopæl i Marokko. Københavns Byret havde allerede den 29. august 2019 afsagt kendelse om beslaglæggelse af bl.a. S's computer, men det var først den 8. december 2020, at anklagemyndigheden fulgte op på dette efterforskningsskridt og bad byretten om en kendelse til brug for bistand til ransagning af S's bopæl i Marokko.

S blev anholdt den 5. oktober 2020. Det forekommer derfor noget sent, at anklagemyndigheden først iværksatte efterforskningsskridtet om ransagning i begyndelsen af december 2020. Efterforskningen af sagen blev dermed ikke fremmet med den hurtighed og effektivitet, som man bør kunne forvente, når sigtede er varetægtsfængslet in absentia, og der burde allerede derfor være sket løsladelse.

Der var endvidere ikke fra anklagemyndighedens side tilkendegivet ønske om andre efterforskningsskridt, ligesom der ikke var anført konkrete grunde til, at der skulle være risiko for påvirkning, hvis S blev løsladt.

S har ikke på noget tidspunkt haft mulighed for at påvirke de af SØIK sikrede data, og der var på tidspunktet for landsrettens kendelse den 30. december 2020 heller ikke nogen påvirkningsrisiko i forhold til medgerningsmænd.

Det bemærkes i den forbindelse, at efterforskningen i sagerne mod 13 brugere af fildelingstjenesten X2 , som S var sigtet i relation til, blev standset allerede den 10. december 2020. Der var under alle omstændigheder efter tidspunktet for S's anholdelse og fængsling i Marokko den 5. oktober 2020 intet til hinder for, at de andre identificerede personer i sagen blev sigtet og afhørt med henblik på at få afdækket deres rolle i sagen og foretage bevissikring i relation til disse personer.

Der var på den baggrund ikke grundlag for at antage, at S kunne, ville eller ville kunne have held med at påvirke efterforskningen (yderligere) på nogen måde, hvorfor betingelserne for fortsat varetægtsfængsling in absentia, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ikke var opfyldt.

Fortsat varetægtsfængsling var endvidere i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3, navnlig som følge af S's helbredsforhold.

Der blev under fængslingen alene foretaget enkelte lægebesøg, og han blev ikke udredt på et hospital for den hjerneblødning, som stødte til kort efter anholdelsen. Forholdene for S i fængslet i Marokko var dermed umenneskelige og i strid med artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Da fængslingen af S i Marokko uden for enhver tvivl har haft lige så – eller mere – indgribende karakter, som hvis der havde været tale om varetægtsfængsling i Danmark, skal varetægtsfængslingen i Marokko sidestilles med straf, og varigheden af fængslingen i Marokko skal indgå fuldt ud i proportionalitetsafvejningen efter retsplejelovens § 762, stk. 3.

Endvidere skal spørgsmålet om den forventede sagsbehandlingstid, førend udlevering forventedes at kunne ske, indgå som et afgørende moment i proportionalitetsafvejningen, jf. TfK 2019.307.

Sagsbehandlingstiden måtte på tidspunktet for landsrettens kendelse den 30. december 2020 påregnes at strække sig over en periode på 6-18 måneder. Der var derfor ikke udsigt til, at S ville blive udleveret, førend der tidsmæssigt ville være proportionalitetsproblemer.

På den baggrund og under hensyn til sagens karakter i øvrigt, herunder at S var ustraffet, at han ønskede at lade sig udlevere frivilligt og samarbejde med politiet om sagens oplysning, og om muligt at sagen kunne gennemføres som en tilståelsessag, var kravene til proportionalitet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke opfyldt.

For så vidt angår Østre Landsrets kendelse af 4. marts 2021 gøres det gældende, at betingelserne for fortsat varetægtsfængsling ikke var opfyldt på tidspunktet for kendelsen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, og at fortsat varetægtsfængsling stod i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af S's forhold, sagens betydning, og den retsfølge, der kunne forventes, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3.

Der var på tidspunktet for landsrettens kendelse fortsat ikke risiko for, at S, der var alvorligt syg, og som havde akut behov for lægefaglig udredning og hospitalsindlæggelse i Danmark, ville unddrage sig forfølgning. Hans helbredsmæssige forhold var efter landsrettens kendelse den 30. december 2020 blevet endnu mere kritiske, jf. beretningerne fra ambassadens besøg i fængslet den 12. januar 2021, den 28. januar 2021 og den 4. februar 2021, hvilket understøtter, at der ikke forelå nogen unddragelsesrisiko, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1.

Der forelå på tidspunktet for landsrettens kendelse den 4. marts 2021 heller ikke nogen påvirkningsrisiko, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, idet de efterforskningskridt, der udestod ved landsrettens kendelse af 30. december 2020, var tilendebragt.

Spørgsmålet om yderligere efterforskningskridt blev desuden ikke adresseret af anklageren i forbindelse med retsmødet den 19. februar 2021, hvor sagen på anklagerens anmodning blev forhåndsberammet. Sagen måtte på den baggrund anses for at være færdigefterforsket, hvorfor der ikke var en påvirkningsrisiko.

Der var på baggrund af ambassadens indberetninger om S's forhold i fængslet i Marokko alvorlig grund til at befrygte, at S blev udsat for behandling i strid med artikel 3 i Menneskerettighedskonventionen. Der kan endvidere ikke være tvivl om, at frihedsberøvelsen stod i misforhold til den forvoldte forstyrrelse af hans forhold, sagens betydning og den forventede straf.

Hverken byretten eller landsretten har opfyldt begrundelseskravet, jf. retsplejelovens § 764, idet der ikke i kendelserne er givet en selvstændig begrundelse for, at betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, var opfyldt.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det var med rette, at Østre Landsret den 30. december 2020 og den 4. marts 2021 opretholdt varetægtsfængslingen af S in absentia, da betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, var opfyldt.

Der var på tidspunktet for Østre Landsrets kendelse af 30. december 2020 bestemte grunde til at antage, at S ville unddrage sig forfølgningen i sagen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, idet han på daværende tidspunkt havde haft fast bopæl i Marokko i flere år. Det bør endvidere tillægges vægt, at han udrejste af Danmark som følge af en konflikt med skattemyndighederne om en skattegæld. Der forelå således en stærk tilknytning til udlandet.

Det bør endvidere tillægges vægt, at S tidligt i sagens forløb blev bekendt med, at han var involveret i en dansk straffesag, idet han i september 2020 henvendte sig telefonisk til dansk politi med mistanke om, at han var efterlyst, uden at dette gav ham anledning til at rejse til Danmark.

S kunne forventes idømt en fængselsstraf i niveauet 1 års fængsel, og han havde derfor en interesse i at unddrage sig strafforfølgning. Der var på den baggrund en betydelig risiko for, at S ville flygte til et tredjeland, såfremt han blev løsladt med henblik på frivilligt at rejse til Danmark.

Der var samtidig bestemte grunde til at antage, at S ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre, såfremt han blev løsladt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

S var på daværende tidspunkt mistænkt for at stå bag fildelingstjenesten X2 i forening med en række andre personer, jf. SØIK's rapporter af bl.a. 16. september 2019 og 23. september 2019. Forholdet var således begået i forening med personer, som S ville kunne advare eller påvirke.

Da S opholdt sig i udlandet og var hovedmistænkt i sagen, ville det have medført betydelig risiko for, at han ville blive advaret af de pågældende personer og herefter få mulighed for at fjerne spor, såfremt politiet havde sigtet og afhørt de andre mistænkte personer i sagskomplekset, inden S blev anholdt i Marokko og udleveret til Danmark. Af hensyn til opklaringen og politiets sikring af beviser var det derfor af afgørende betydning, at S blev anholdt og udleveret først, og at politiet fik lejlighed til at afhøre ham her i landet og efterprøve hans forklaring.

Det var først den 3. december 2020, at SØIK fik oplysninger om S's bopælsadresse i Marokko, hvorefter Københavns Byret den 8. december 2020 afsagde kendelse om, at betingelserne for ransagning og beslaglæggelse var opfyldt efter dansk ret. På tidspunktet for landsrettens kendelse den 30. december 2020 afventede SØIK fortsat de marokkanske myndigheders bistand til ransagning af S's bopælsadresse.

Sagen blev således fremmet med fornøden hurtighed. Såfremt S var blevet løsladt, ville han have haft mulighed for uhindret at fjerne spor fra sin computer mv.

Den omstændighed, at S har haft tilladelse til at føre kortvarige telefonsamtaler med bl.a. sin mor fra fængslet i Marokko, bevirker ikke, at han uhindret har haft adgang til at advare eller påvirke andre eller fjerne spor.

Det forhold, at SØIK den 10. december 2020 standsede efterforskningen mod nogle af brugerne af X2 , gør heller ikke, at påvirkningsrisikoen ikke længere var til stede, da der alene var tale om standsning af efterforskningen mod nogle af brugerne af netværket, hvorimod efterforskningen ikke var standset mod bagmændene eller netværkets "staff".

Varetægtsfængslingen var endvidere ikke i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Det må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om – og med hvilken vægt – en frihedsberøvende foranstaltning i udlandet skal indgå i proportionalitetsvurderingen.

Derudover beror det i høj grad på de udenlandske myndigheder og deres håndtering af sagen, hvornår der kan ske udlevering til Danmark. Lang sagsbehandlingstid i udlandet kan derfor ikke (uden videre) bebrejdes de danske myndigheder.

Hvis der fuldt ud tages hensyn til den forventede sagsbehandlingstid i udlandet, vil det kunne indebære, at anklagemyndigheden i mange sager reelt vil være afskåret fra at retsforfølge personer i udlandet, udelukkende fordi sagsbehandlingen i udlandet er langsommelig.

Hensynet til myndighedernes effektive retshåndhævelse taler derfor også for, at frihedsberøvende foranstaltninger i udlandet alene skal indgå med begrænset vægt i den samlede proportionalitetsvurdering.

Det er på den baggrund anklagemyndighedens opfattelse, at proportionalitetsvurderingen i sager, hvor sigtede er frihedsberøvet med henblik på udlevering til Danmark, er en anden og mere lempelig vurdering end den vurdering, der foretages i sager, hvor sigtede er frihedsberøvet i Danmark.

S blev anholdt af de marokkanske myndigheder den 5. oktober 2020. På tidspunktet for Østre Landsrets kendelse den 30. december 2020 havde han således alene været frihedsberøvet i ca. 3 måneder.

Et forhold som det foreliggende med omfattende ophavsretskrænkelser af særlig grov karakter, jf. straffelovens § 299 b, nr. 1, måtte antages at blive straffet med fængsel i niveauet mindst 1 år. Alt efter omstændighederne ville straffen eventuelt kunne gøres helt eller delvist betinget.

Det er anklagemyndighedens opfattelse, at retten ikke skal foretage en forhåndsvurdering af den forventede sagsbehandlingstid for effektivering af udleveringen som led i proportionalitetsvurderingen efter retsplejelovens § 762, stk. 3. Det skyldes, at det ikke er muligt på forhånd at vurdere, hvornår en sagsbehandling i udlandet konkret vil være afsluttet. Retten skal i stedet foretage en aktuel og konkret vurdering på tidspunktet for rettens afgørelse. Den forventede sagsbehandlingstid på 6-18 måneder kunne således ikke føre til, at S skulle have været løsladt.

S's helbredsforhold var ikke til hinder for fortsat fængsling, idet de danske myndigheder løbende fulgte behandlingen af ham i fængslet i Marokko, ligesom myndighederne flere gange havde understreget over for de marokkanske myndigheder, at det var vigtigt, at S blev sikret den fornødne behandling. Myndighederne har desuden medvirket til at sikre, at fængslet fik overbragt journalmateriale vedrørende S til brug for fængslets læges behandling af ham.

S modtog således relevant behandling under fængslingen i form af både medicin og lægelige undersøgelser – såvel i som uden for fængslet. Det forhold, at S's ønske om bestemte former for behandling ikke blev imødekommet, og at der eventuelt har været forsinkelser i behandlingen, kan ikke i sig selv føre til, at der forelå en krænkelse af artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

For så vidt angår Østre Landsrets kendelse af 4. marts 2021 var det med rette, at landsretten bestemte, at S skulle forblive varetægtsfængslet in absentia, da forholdene vedrørende unddragelsesrisiko og påvirkningsrisiko, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, der gjorde sig gældende på tidspunktet for landsrettens kendelse den 30. december 2020, også gjorde sig gældende på tidspunktet for landsrettens kendelse den 4. marts 2021.

Det bemærkes i den forbindelse, at anklagemyndigheden på dette tidspunkt fortsat afventede resultatet af de marokkanske myndigheders ransagning af S's bopæl i Marokko.

Fortsat varetægtsfængsling var endvidere i overensstemmelse med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Det bør i den forbindelse tillægges vægt, at S i en periode efter landsrettens kendelse af 30. december 2020 selv valgte at stoppe med at tage sin medicin, og at han gav modstridende oplysninger om den behandling, han havde modtaget i Det kan således lægges til grund, at han ikke i fuldt omfang samarbejdede om behandlingen. Den omstændighed, at S blev helbredsundersøgt i Vestre Fængsel efter udleveringen til Danmark, uden at fængslet fandt grundlag for akut at lade ham indlægge/undersøge uden for fængslet, støtter også, at der ikke forelå sådanne oplysninger den 4. marts 2021, at han måtte antages at blive udsat for behandling i Marokko i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

På den baggrund og under hensyn til, at S på tidspunktet for landsrettens kendelse af 4. marts 2021 havde været frihedsberøvet i ca. 5 måneder, samt at der forelå oplysninger om, at han inden for den nærmeste fremtid forventedes udleveret til Danmark, var fortsat varetægtsfængsling i overensstemmelse med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Højesterets begrundelse og resultat

Ved Københavns Byrets kendelse af 20. august 2019 blev S varetægtsfængslet in absentia. Han blev efterfølgende efterlyst internationalt.

Den 5. oktober 2020 blev S anholdt i Marokko og herefter varetægtsfængslet. Den 12. oktober 2020 fremsatte de danske myndigheder en anmodning om at få ham udleveret til retsforfølgning i Danmark. Han blev udleveret til Danmark den 17. marts 2021.

Sagerne angår, om betingelserne for fortsat varetægtsfængsling in absentia var opfyldt ved landsrettens kendelser af 30. december 2020 og 4. marts 2021.

Kendelsen af 30. december 2020 (Højesterets sag 18/2021)

S havde på tidspunktet for landsrettens kendelse af 30. december 2020 været varetægtsfængslet i ca. 3 måneder.

Højesteret tiltræder, at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, var opfyldt, da der efter en samlet vurdering af S's forhold og forventede straf var bestemte grunde til at antage, at han ville unddrage sig strafforfølgning, hvis han blev løsladt.

Højesteret har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at S var begæret udleveret til Danmark, og at han på tidspunktet for landsrettens kendelse havde boet og primært opholdt sig i Marokko gennem en længere årrække.

Højesteret tiltræder endvidere, at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, var opfyldt. På daværende tidspunkt udestod afhøringer af såvel S som andre mistænkte, ligesom det var oplyst, at dansk politi afventede de marokkanske myndigheders bistand til ransagning af S's bopæl i Marokko med henblik på beslaglæggelse af hans computer mv. Der var derfor bestemte grunde til at antage, at S ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen ved bl.a. at fjerne spor og påvirke andre.

S havde oplyst de danske myndigheder om, at han kort tid inden varetægtsfængslingen den 5. oktober 2020 havde haft en hjerneblødning, som han havde modtaget behandling for på et hospital, og at han fik en ny hjerneblødning kort efter varetægtsfængslingen. S har på den baggrund gjort gældende, at hans helbredstilstand burde have ført til løsladelse.

Det fremgår af sagen, at de danske myndigheder under varetægtsfængslingen i Marokko løbende havde direkte kontakt med S og fængslets direktør med henblik på at sikre, at S regelmæssigt blev undersøgt og modtog passende behandling for forhøjet blodtryk og smerter i form af navnlig hovedpine.

Da S på tidspunktet for landsrettens kendelse af 30. december 2020 som anført alene havde været varetægtsfængslet i ca. 3 måneder, kunne fortsat varetægtsfængsling ikke antages at stå i misforhold til den straf, der kunne forventes i sagen.

Højesteret tiltræder på den baggrund og af de grunde, som landsretten har anført, at den fortsatte varetægtsfængsling ved kendelse af 30. december 2020 ikke var i strid med retsplejelovens § 762, stk. 3.

Højesteret stadfæster herefter Østre Landsrets kendelse af 30. december 2020 om fortsat varetægtsfængsling in absentia.

Kendelsen af 4. marts 2021 (Højesterets sag 41/2021)

På tidspunktet for landsrettens kendelse af 4. marts 2021 havde S været varetægtsfængslet i ca. 5 måneder.

De omstændigheder, der er anført ovenfor som grundlag for at antage, at S ville unddrage sig forfølgningen, hvis han blev løsladt, var stadig til stede den 4. marts 2021. Endvidere fremgår det af sagen, at de danske myndigheder på daværende tidspunkt fortsat afventede en tilbagemelding fra de marokkanske myndigheder om ransagning af S's bopæl, ligesom han og andre mistænkte endnu ikke var afhørt.

Der var derfor fortsat bestemte grunde til at antage, at han ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen ved bl.a. at fjerne spor og påvirke andre. Højesteret tiltræder derfor, at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 3, var opfyldt.

Det fremgår af sagen, at S's helbredstilstand fortsat løbende blev tilset og behandlet af sundhedsfaglige personer i fængslet, at ambassaden jævnligt besøgte ham, og at fængslet – efter henstilling fra ambassaden – planlagde at lade S undersøge af en neurolog.

Som anført havde S på tidspunktet for landsrettens kendelse af 4. marts 2021 været varetægtsfængslet i ca. 5 måneder. Højesteret finder, at fortsat varetægtsfængsling ikke kunne antages at stå i misforhold til den straf, der kunne forventes idømt i sagen.

Højesteret tiltræder på den baggrund og af de grunde, som landsretten har anført, at den fortsatte varetægtsfængsling ved kendelse af 4. marts 2021 ikke var i strid med retsplejelovens § 762, stk. 3.

Højesteret stadfæster herefter Østre Landsrets kendelse af 4. marts 2021 om fortsat varetægtsfængsling in absentia.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelser af 30. december 2020 og 4. marts 2021 stadfæstes. S skal betale kæremålets omkostninger for Højesteret.